

Posudek vedoucího bakalářské práce

Dopouští se Descartes konstruktivistického omylu?

Kritika René Descartesa očima Fridricha A. von Hayeka

Autorka: *Radka Tomečková*

Vedoucí práce: Mgr. Richard Zika.

Ve své bakalářské práci se slečna Tomečková snaží objasnit dosah a význam Hayekovy kritiky (tj. kritiky vedené z pozice myšlenek „spontánního řádu“ a „kulturní evoluce“) René Descartesa jako „racionalistického konstruktivisty“ a v jednotě s tím využít tuto kritiku k hlubšímu promyšlení Descartesovy filosofie.

Jako celek je práce slečny Tomečkové velice zdařilá, především v ohledu v využití Hayekovy kritiky k projasnění významu celku Descartesova filosofického systému. Autorce se přitom většinou daří zaměřovat jak ty rysy Descartesovy filosofie, jež z ní činí východisko pro konstruktivistická navázání, tak i ty, jež se takovýmto navázáním přičítají. Pozoruhodný je závěr práce, ve kterém sl. Tomečková nachází hlubokou vnitřní shodu v Hayekově koncepci spontánního řádu a konsekvencích Descartesovy koncepce Boha jako takového principu světa, který člověka i s jeho racionální kompetencí nekonečně přesahuje. Autorčino tvrzení, že myšlenka spontánního řádu takovouto theologii nevyklučuje (i když ji samozřejmě ani nepotvrzuje či nevyžaduje), je po mém soudu správné.

Analýzy dvou zmíněných charakterů Descartesova myšlení sice nejsou vedeny tak daleko, aby mohlo být autorčino téma hodnoceno jako uzavřené, a konfrontace s Hayekovou kritikou by tedy mohla být prohloubena – to však vzhledem k tomu, že hodnotím bakalářskou práci, uvádím jen z toho důvodu, abych sl. Tomečkovou upozornil, že ještě nevyčerpala možnosti svého tématu.

Jediným významnějším – i když zdaleka ne fatálním – nedostatkem práce je pro mě autorčina interpretace druhé Descartesovy *Meditace*. Nesprávný je předně výklad výsledku

této *Meditace*, tj. interpretace *statusu* určení povahy *já* jako myslící věci (str. 33), a dále (v těsném navázání na to) výklad Descartesova vysvětlení toho, co ve druhé *Meditaci* míní slovy *praecise tantum*, v jeho dopise Clerselierovi z 12. ledna 1646 (s. 39).

Bakalářská práce slečny Tomečkové je jako celek ambiciózní a přiměřeně tomu kvalitní a její hodnotu jen mírně snižují jednotlivé, s jedinou (či „dvojjedinou“) výjimkou drobné chyby a nepřesnosti v podání. Jako výchozí výsledek pro obhajobu této práce proto navrhuji 43 – 46 bodů.

V Praze, dne 30. 8. 07

Mgr. Richard Zika